

"HÄLSNING TILL FRAMTIDEN" EP.4 SVEN 1907

Av

Mikael Drake
&
Mikaela Périer

VERSION: 2019-09-27

1 HÄSNING TILL FRAMTIDEN EP. 4 - SVEN 1907 BARNAUKTION

2 INLEDNING/INTRO/BAKGRUND/VINJETT

BERÄTTARRÖST

3 EXT. MINNESARKIVET- DAG

Fabella och Minnet samtalar i Minnesarkivet

MINNET

Ja den här gången träffade du
fattigpojken Sven år 1907 i
Småland.

FABELLA

Ja, vilken schysst kille han var.
Men han var så... ledsen hela
tiden. Även om han försökte verka
glad.

MINNET

Ja, vuxna brydde sig inte så mycket
om vad barn tänkte och kände
på den här tiden. Man trodde
knappt barn hade några känslor
alls.

FABELLA

Vadå? Som om barn inte kunde känna
lika mycket som vuxna, typ.

MINNET

Ja, typ.

FABELLA

**Helt galet! Nu är jag nyfiken på
att höra Svens historia.**

MINNET

**Ja det är dags - här är Svens
minnesjuvel!**

FABELLA

**Yes! Tänk att hela hans historia
finns samlad i den!**

MINNET

**Tack vare dig Fabella! Gör oss nu
den äran. Stoppa in Minnesjuvelen i**

(MORE)

(CONTINUED)

MINNET (cont'd)
**Minnesarkivet och tryck på
 startknappen - så får vi lyssna
 till Svens hälsning till framtiden!**

FABELLA
Det vet du!

Fabella trycker på startknappen. RÖSTER FRÅN FÖRR HÖRS I
 LUFTEN.

DRAMATISK MUSIK BÖRJAR

4 SVEN LÄSER UR SITT BREV. VO

SVEN

Mitt namn är Sven å jag är 11
 år. Jag tänkte berätta lite om
 mitt liv här i Småland.
 Ja det började med att min far å
 mor jobbade ihop på en herrgård.
 Min far körde häst och min mor var
 hjälpreda. Dom blev kära i
 varann... och blev ihop.
 Å ett år senare föddes jag. **Å efter
 det föddes min lillesyster.**
 Allt var ganska bra... tills mor
 blev sjuk. Hon fick nåt som heter
 lungsot.
 Jag tror det var för att hon drack
 smutsig mjölk.
 Hon blev jättesjuk... fick hög
 feber.
 Åsså hostade hon jättemycket. Ja
 det kom blod ur munnen.

VI HÖR MOR HOSTA.

SVEN
 Tillslut dog mor.

MOR TAR EN SISTA SUCK.

SVEN

Jag blev jättelessen.
 Jag älskade mor över allt annat. Nu
 var hon borta.
 Några dar senare ville min far
 prata med mej.

5 SPELAD SCEN VID TORPARBOSTADEN

VI hör hur pappan hugger ved när han samtalar med sin son.

FAR

Du... Jag tror du förstår att jag inte kan ta hand om er barn nu när mor har gått bort.

SVEN

Vad menar far?

FAR

Ta hand om barn är ju ett kvinnogöra. Och inte har vi några släktingar som kan ta hand om er heller.

SVEN

Men vad menar far?

FAR

Jag måste fara till Tyskland för och arbeta. Dom bygger en kanal där och behöver arbetare.

SVEN

Tyskland? Men varför kan far inte arbeta här.

FAR

Det finns inga jobb här hemma.

SVEN(GRÅTER)

Men vad ska jag o lillasyster göra då?

FAR

Jag ska ordna så att ni får någonstans att bo o arbeta. Sen kommer jag tillbaka om några år.

SVEN(FÖRTVIVLAT)

Några ÅR???!!! Far får inte lämna oss! Snälla, snälla!!!

Sven börjar gråta.

FAR

Såja. Inte gråta. Du måste vara en stor pojke nu.

(CONTINUED)

SVEN

Sluta släpp mig. Stick härifrån! Du kommer ju aldrig tillbaka.

FAR

Det är klart jag gör. Och då har jag pengar. Då har jag råd med en hushållerska som kan ta hand om hemmet och ta hand om er barn... Det kan du lita på.

6 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN

Så jag å min lillasyster blev sålda på auktion.

7 MINNESARKIVET

FABELLA

Vänta lite nu! Nu trycker jag på stoppknappen igen! Vadå? Vad sa han? Auktion? Är inte det ett ställe där man säljer SAKER typ???

MINNET

Ja, fattiga föräldralösa barn kunde faktiskt säljas på auktion. För att arbeta hos familjer.

Det var fattigvården som betalade för att barnen skulle ha någonstans att bo. Och den familj som tog minst pengar för att ta hand om barnen... fick dom.

FABELLA

Det är heeeelt sjukt! Sälja barn på auktion. Som om dom var prylar typ?

8 SPELAD SCEN PÅ BARNAUKTION

Vi hör ett myller av folk på marknaden.

AUKTIONSFÖRRÄTTARE

Mina herrar! Här har jag två barn. Dom är syskon. Vi börjar med den älsate pojken här. Sven. Elva år gammal. Mycket frisk. Se här på hans starka armar och stadiga nacke. Får jag ett bud?

(CONTINUED)

SPEKULANT MAN

38 kronor!

AUKTIONSFÖRRÄTTARE

38 kronor om året bjudet. Nån som kan tänka sig ta han för mindre pengar?

SPEKULANT KVINNA

37.50 kronor!

AUKTIONSFÖRRÄTTARE

37.50 Bättre kan ni. Ett lägre bud tack!

SPEKULANT MAN

36 kronor. Mitt sista bud!

9 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN

(Min lillasyster å jag skiljdes åt. Det var för jävligt!

Vi hamnade hos olika familjer. Långt ifrån varann.

Jag visste inte om jag nånsin skulle träffa min syster igen.

Mannen som köpte mig hette Berglund. Hans fru kallade jag mor Margareta.

Hon var sjuk i nåt som kallas kräftan.)

DRAMATISK MUSIK.

10 MINNESARKIVET

FABELLA

Vänta lite. Nu måste jag stoppa här! Kräftan?

MINNET

Kräftan var ett annat ord för Cancer. Man sa så förr i tiden.

FABELLA

Just det! Det visste jag ju. Nu när du säger det... Men var det allvarligt?

(CONTINUED)

MINNET

Ja, mycket allvarligt. För på den tiden hade man inte kommit så långt i forskningen kring behandling av cancer.

FABELLA

Usch vad hemskt! Vi lyssnar vidare.

11 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN

Mitt jobb var att ta hand om mor Margareta när Johan arbetade. Jag gav henne vatten och pysslade om henne. Så bra jag kunde.

Jag glömmer aldrig julen hos dom. Jag städade och gjorde fint. Skakade mattor å sopade golvet. Å bar in ved. På kvällen kom Olof hem.

12 SPELAD SCEN FRÅN BOSTADEN

Dörren slås upp. Det är snöstorm när Berglund gör entré. Vi hör elden i spisen spraka i det lilla hemmet.

BERGLUND

Hur är det mor?

MOR MARGARETA (BRÄCKLIGT)

Titta så fint pojken gjort här hemma. Han har slitit hårt hela dan.

BERGLUND

Här ska du få se pöjk. Vi har en liten present till dig.

SVEN

Till mig?

BERGLUND

Ja, från mig och mor Margareta.

SVEN

Tack, Farbror.

BERGLUND

Såja. Öppna nu.

Vi hör hur Sven RIVER UPP paketet.

MOR MARGARETA

Hoppas du tycker om dom.

13 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN

Det var ett par SKOR!? Ett par
svarta rejäla SKOR! Till mej? Det
var mitt livs första present! Jag
blev SÅ GLAD!

SENTIMENTAL MUSIK.

SVEN

Tiden gick. Och mor Margareta blev
allt sjukare.
Å när sommarn kom så... dog hon.
**Så Berglund kunde inte längre ha
mig kvar.**
En ensam man kan ju inte ta hand om
ett barn.
Så jag auktionerades ut igen.

14 SPELAD SCEN PÅ BARNAUKTION

AUKTIONSFÖRRÄTTARE

Första, andra, tredje! Pojken går
till Bonden Kvarnström för 39.50.

15 MINNESARKIVET- DAG

FABELLA

Åh, nej! Stackars Sven. Mor
Margareta och Berglund som va så
snälla... Tänk att han blev såld
igen! Det är ju helt sjukt! Jag
vågar knappt lyssna vidare. Men...
ja måste få höra...

16 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN

Jag hamnade hos Bonden Kvarnström å
hans fru.
Dom sa aldrig ett enda vänligt ord
till mej.
Om jag lekte fick jag skäll!

17 SPELAD SCEN FRÅN HEMMET (STOPPAS IN IMELLAN SVENS VOICEOVER)

FRU KVARNSTRÖM(IRRITERAD)

Stå inte här och lata dig din
slashes! Upp med dig!

BONDEN KVARNSTRÖM(IRRITERAD)

Jag försår inte varför vi köpte dig
din odugling!

FRU KVARNSTRÖM(FÖRBANNAD)

Men se här! Det är ju ogräs kvar!!!

BONDEN KVARNSTRÖM

Latare pojk får man leta efter!

FRU KVARNSTRÖM (IRRITERAD)

Ful, oduglig och lat! Det är Sven
Andersson det!

18 SVEN LÄSER UR SITT BREV. VO

SVEN

Jag var där för att arbeta sa dom.
Inte leka.
Men när jag arbetade så fick jag
ändå skäll.
Alltid gjorde jag nåt fel.
Dom var så fattiga att dom knappt
hade råd å ge mej mat.
Så jag fick äta gröt och
sillhuvuden. Rågmjöl å
sirapsvatten.
Om jag hade tur... så fick jag
några småpotatisar ibland.
Tillslut hade dom inte råd å ha mej
kvar.
Så... jag auktionerades bort en
tredje gång.
Det var jag faktiskt glad över!

19 SPELAD SCEN PÅ BARNAUKTION

AUKTIONSFÖRRÄTTARE
**Första, andra, tredje! Pojken går
 till Nordins. Han kan hämtas hos
 familjen Kvarnström imorrn.**

20 BORTTAGET

21 SPELAD SCEN I FATTIGHEMMET

Bonden Kvarnström och hans fru äter middag tillsammans med
 Sven. Det KNACKAR på dörren. DUNK! DUNK!

BONDEN KVARNSTRÖM
 Stig in!

Dörren öppnas. Johan Berglund gör entré.

NILS NORDIN
**Ja, goddag! Nordin var namnet. Jag
 har kommit för att hämta pojken.**

FRU KVARNSTRÖM (IRRITERAD)
 Va? Jag förstår inte Kvarnström!
 Pojken som är en sån bra
 arbetskraft. Vem ska göra hans
 arbete nu?

BONDEN KVARNSTRÖM
 Men det får väl du göra som är fru
 i huset! Vi har inte råd att ha
 honom kvar. Så är det bara!

NILS NORDIN
Sven. Heter du så?

SVEN
 Ja, farbror.

NILS NORDIN
Du kan komma med mig.

FRU KVARNSTRÖM (UPPRÖRT)
**Men skorna hans -de får han ta av
 sig och lämna här! Nordin får ordna
 egna skor till pojken. Så är det
 bara!**

22 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN

Så jag fick gå barfota.. sex kilometer genom skogen till mitt nya hem.
 Det var i början av november. Å det var riktigt kallt... å frostigt på marken.
 Mina fötter blev så frusna att huden sprack å började blöda.
 Det gjorde så ont.

.

23 SPELAD SCEN I SKOGEN

Sven går genom skogen tillsammans med Nils Nordin. Sven snubblar till på en trädrot.

SVEN

Aj, aj, aj...

NILS NORDIN

Hur gick det?

SVEN

Förlåt, farbror Nordin. Jag snubblade.

NILS NORDIN

Kom här. Ställ dig upp. Kalla mig farbror Nils! Ge mig din hand så stapplar du inte. Kom. Såja.

24 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN

En vuxen man höll min hand.
 Å jag fick kalla honom vid förnamn.
 Jag som bara var en enkel fattigpojk!
 Jag trodde inte det var sant!
 När jag kom fram så tvättade frun mej ren.
 Hon gav mej en ren skjorta. Och så blev jag bjuden på mat. Riktig mat.

25 SPELAD SCEN VID MIDDAGSBORDET HOS BERGLUNDS

NILS NORDIN
Seså! Drick ordentligt nu.

Vi hör hur Sven sveper i sig mjölken.

FRU BERGLUND
Riktigt törstig är du allt.

SVEN
Mmm.

NILS NORDIN
Mjölk är nyttigt. Du är ju tunn som en sticka. Vill du ha mer.

SVEN
Gärna. Tack farbor Nils!

Johan Berglund håller upp mer mjölk i glaset.

26 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN
På kvällen läste jag aftonbön i tacksamhet.

27 SPELAD SCEN I SÄNGEN VID LÄGGDAGS

SVEN (VISKANDE)
Och snälla snälla gud - jag ber för min far i Tyskland - att han får vara frisk och komma tillbaka till oss en dag. Och jag ber för min kära lillasyster - ta hand om henne - se till att hon får vara frisk. Amen!

Sven börjar gråta.

28 SVEN LÄSER VIDARE UR SITT BREV

SVEN
Äntligen har jag kommit till ett gott hem. Där jag får kärlek. Jag hoppas verkligen att jag får stanna här... länge!
Mitt namn är Sven å året är 1907.

FABELLA

Wow! vilken historia! Hoppas verkligen han fick stanna hos familjen.

MINNET

Mm. Han blev faktiskt inte såld igen utan blev kvar hos familjen Berglund.

FABELLA

Vilken tur! Men vänta! Hur gick det med pappan i Tyskland?

MINNET

Han kom aldrig tillbaka! Han blev kvar i Tyskland och skaffade en ny familj där.

FABELLA

Va?!? På riktigt?

MINNET

Nä, trots hårt arbete blev han aldrig särskilt rik och fick därför aldrig råd att resa tillbaka till Sverige.

FABELLA

Meh! Han som LOVADE!!!

MINNET

Däremot lyckades Sven leta rätt på sin syster i vuxen ålder. Det blev ett kärt återseende.

FABELLA

Det var ju skönt ändå.

MINNET

Och som vuxen utbildade han sig till lärare, fick egna barn och barnbarn. Han levde ett långt och ganska bra liv. Trots en jobbig barndom.

FABELLA

Att sälja barn borde vara förbjudet.

(CONTINUED)

MINNET

Ja, i Sverige är det förbjudet sedan 1918.

FABELLA

Ja, vilken tur! Och vilken historia!

MINNET

Ja och tack vare dig Skaffare Fabella så sparas Svens historia för all framtid här i Minnesarkivet.

FABELLA

Det känns bra! Vi glömmer aldrig Sven!

OUTROMUSIK.

SLUT

30

CREDITS

BERÄTTARE

Du har hört Hälsning till framtiden. En serie som bygger på verkliga brev skrivna av barn som levde förr.

Bli en Skaffare du med som Fabella. Gå in på urskola.se/halsningtillframtiden för mer information.

I rollerna hörde ni: Viva Östervall Lyngbrant, Mia Benson, Mio Ollinen, Figge Norling, Simon Mehzer, Annika Olsson, Mikaela Perier, Kajsa Reingardt.

Ljudtekniker Ingela Håkansson.

Manus och producent var Mikaela Perier.

Manus och regi Mikael Drake.

Faktakoll och research Karin Adler och Ulla Karin Warberg på Nordiska Muséet.

(MORE)

(CONTINUED)

BERÄTTARE (cont'd)

Ansvarig utgivare:

Det här var ett program från UR.